

Y. B. M. M.
YENİ BİR MİLLET
PARTİ BAŞKANLIĞI
Tarih: 13.12.2023
Sayı: 1121

7405

Yüksel ARSLAN
Ankara Milletvekili
Sağlık, Aile, Çalışma ve Sosyal İşler Komisyonu Üyesi

TÜRKİYE BÜYÜK MİLLET MECLİSİ BAŞKANLIĞINA

Aşağıdaki sorularımın Anayasa'nın 98. TBMM İçtüzüğü'nün 96. Maddeleri uyarınca Ulaştırma ve Altyapı Bakanı Sayın Abdülkadir Uraloğlu tarafından yazılı olarak cevaplandırılmasını arz ederim.

Yüksel ARSLAN

Ankara Milletvekili

Yüksel ARSLAN
Ankara Milletvekili
Sağlık, Aile, Çalışma ve Sosyal İşler Komisyonu Üyesi

Tüketim alışkanlıklarının değiştiği günümüz dünyasında her sektörde yeni ve alışılmışın dışında yeni iş kolları ortaya çıkmaktadır. Sayıları hızla artan motosikletli kuryelerin kaza haberleri, yaşadıkları problemler ve ortaya çıkan ihtiyaçlar sebebiyle bu meslek grubunun çalışma koşulları ve sorunları muhakkak ele alınmalıdır. Tüketici ihtiyaçlarının günlük olarak arttığı ve artan talebe karşılık vermek amacıyla hizmet veren motosikletli kuryelerin çalışma hayatındaki yeri giderek önemli hale gelmektedir.

Kamunun, düzenleme ve denetleme faaliyetlerinin sağlıklı yürütülebilmesi için sektöre dair ortaya çıkan gelişim seyri ve buna paralel olarak şekillenen beklentileri kısa, orta ve uzun vadede iyi anlaması, planlamalarını da bu doğrultuda hayata geçirmesi gerekmektedir. Hızlı teslimat sektörünün en önemli paydaşı olarak motosikletli kuryeler, özellikle pandemi döneminden itibaren hayatın her alanında hizmet veren bir meslek grubu olarak çalışmaktadırlar.

Motosikletli kuryelerin güvenlik açısından risk içeren korumasız bir araçla hizmet ürettiği unutulmamalıdır. Güvenlik açısından özel ekipmanlar kullanılması gerekmektedir. Uzun süreli ve aralıksız çalışma saatleri sebebiyle dikkat ve yoğunlaşmanın azalması, kaza riskini yükseltmektedir. Mevsim koşulları hızlı teslimat sektöründeki motosikletli kuryeler için iş sağlığı ve güvenliğini doğrudan etkileyen bir unsur olarak karşımızdadır. Karayollarında trafiği düzenlemek için kullanılan bariyer vs. gibi materyallerin kaza anında can güvenliğini doğrudan tehlikeye sokmayacak şekilde tasarlanması gerekmektedir. Mevcut risk unsurları değerlendirilerek motosikletli kuryelik tehlikeli meslekler sınıfına dâhil edilmelidir.

Mesleki teçhizat tanımının geliştirilmesi, mesleki yeterlilik belgesinin işlevselleşmesi, ileri sürüş tekniklerinin öğretilmesi, mesleki yetkinlik ve güvenliğin en üst seviyede güvence altına alınması gerekmektedir. Mesleğin icrası için M, A1, A2 ve A sınıfı sürücü belgesi sahibi olmak yasal zorunluluk olsa da bu nitelikleri taşımayan çok sayıda motosikletli kurye olduğu ulusal ve uluslararası çalışmalarda ortaya çıkmaktadır.

Yüksel ARSLAN

Ankara Milletvekili

Sağlık, Aile, Çalışma ve Sosyal İşler Komisyonu Üyesi

2017 yılında Mesleki Yeterlilik Kurumu tarafından hazırlanmış “Motosikletli Kurye Ulusal Yeterlilik Standardı” bağlayıcılık problemi olduğu için sorunlara çözüm üretmekten oldukça uzaktır.

Teslimat süresi baskısı, dinlenme imkânından yoksunluk, aşırı çalışma saatleri, psiko-sosyal sorunlar, mevsimsel riskler, trafikte motosikletli kuryelerin yok sayılması, mesleki eğitim ve yeterliliğe sahip olmayan kurye sayısındaki artış, iş sağlığı ve güvenliği konusundaki risklerin dikkate alınmaması gibi unsurlar hızlı teslimat sektöründeki motosikletli kuryelerin sorunları arasında yer almaktadır. Motosikletli kuryelerin önemli bir bölümü kendi hesabına çalışan, esnaf kurye sistemine dâhil oldukları için iş kazası söz konusu olduğunda işverenler büyük oranda yükümlülük sahibi değildir. İş kazasından doğan mali ve cezai sorumluluklar doğrudan motosikletli kuryeyi ilgilendirmektedir. Bu konuda yaşanan kazalar, iş yoğunluğu, dinlenme problemleri vb. hususlar dikkate alınarak gerekli düzenlemeler tekrar yapılmalıdır. Teslimat bölgelerinde özellikle apartman ve sitelerde çalışma hürriyetini engelleyen, Anayasa’nın eşitlik ilkesini ihlal eden uygulamalarla karşılaşan motosikletli kuryelerin çalışma usul ve esasları muhakkak düzenlenmelidir. Özellikle kötü hava şartlarında korunaklı bir yer arayışı içinde olan motosikletli kuryeler için gerekli fiziki şartlara sahip toplanma ve konaklama alanları da inşa edilmelidir.

Motosikletli kurye emeğinin giderek artan önemine rağmen ekonomik ve sosyal haklar açısından söz konusu öneme paralel bir artıştan bahsetmek oldukça zor. Motosikletli kuryelerin hak ettiği ücreti kazanması, güvenceli yaşaması, istikrarlı çalışması ve yaptıkları işi sözleşmeye tabi olarak yapması önem arz etmektedir. İdari olarak yeterli ve sürekli denetime tabi olmaları son derece hayatidir.

Bu kapsamda;

1. Sektörde yaşanan büyüme ile birlikte çalışanların çalışma koşulları, ücret düzeyleri, yasal hakları, iş kazası ve meslek hastalıklarında yaşadıkları mağduriyete ilişkin herhangi bir yasal bir düzenleme yapmayı düşünüyor musunuz? Çalışanların yasal haklarının gelişim düzeyi nedir?

Yüksel ARSLAN

Ankara Milletvekili

Sağlık, Aile, Çalışma ve Sosyal İşler Komisyonu Üyesi

2. Motosikletli kurye sektöründe kayıt dışılığın önüne geçme birçok sorunu ortadan kaldıracaktır. Kayıt dışılık hususunda hangi önlemleri alıyorsunuz?
3. Hızlı teslimat sektöründe çalışan motosikletli kuryeler için taksi durakları gibi dinlenme ve toplanma alanları yapılması yönünde bir çalışmanız var mıdır?
4. Özellikle mesleki teçhizat tanımının geliştirilmesi, ileri sürüş teknikleri, mesleki yetkinlik ve güvenliği üst seviyeye alacak düzenlemelerin hayata geçirilmesi için yönetmeliklerle düzenlenen bu alanları değiştirmeyi düşünüyor musunuz?
5. Motorla kazaya karışan birisinin ölme ihtimali araçla kazaya karışan kişilere göre kat be kat daha fazladır. Motosikletlerin otomotiv vb. gibi koruyucu kaportası olmadığı ve motor-kuryelerin tüm gün trafikte çalışmasından hareketle; çalışanlara ilişkin aldığınız önlemler nelerdir?
6. Trafikte yok sayılan motosikletli kuryelere yönelik farkındalığı arttırmak amacıyla uyguladığınız özel bir çalışmanız var mıdır?
7. Trafiği düzenlemek amacıyla kullanılan bariyer vb. materyallerin can güvenliğini doğrudan tehlikeye sokmayacak şekilde yeniden tasarlanması yönünde bir çalışmanız var mıdır?
8. İstihdam edilenlerin, normal çalışma sürelerinden fazla çalıştıkları görülmektedir, yasal olarak belirlenen fazla çalışma süreleri aşılmakta mıdır? Fazla çalışmaya sebep olan faktörler nelerdir? Sektörde çalışma koşulları nasıldır?
9. Sektörde ücret düzeyi nedir? Ücret düzeyinin belirlenmesinde etkili olan faktörler nelerdir?
10. Kurye sektöründe çalışanlar ya bordrolu (sigortalı) yâda esnaf kurye (bağ-kur) olarak çalışmaktadırlar. Bilindiği üzere iki çalışma arasında belirgin farklılıklar bulunmaktadır. Bordrolu çalışan motor-kuryelerin ücretli izin hakkı, sosyal güvencesi bulunurken; esnaf kuryelerin ise tamamının ücretli izin haklarının olmadığı, sosyal güvencelerinin bulunmadığı ve yasal haftalık çalışma saatinin çok üzerinde çalıştıkları bilinmektedir. Bu konuda çözüm öneriniz var mıdır?

7405

Yüksel ARSLAN

Ankara Milletvekili

Sağlık, Aile, Çalışma ve Sosyal İşler Komisyonu Üyesi

11. Sektörde bordrolu çalışma modeli giderek azalmakta ve zorunlu sebeple çalışanlar esnaf kurye modeline geçmektedirler. Esnaf kurye modeli sonucu çalışanlar sigorta primi, motorlu araç, iş sağlığı ve güvenliği kapsamında gerekli ekipmanlar, trafik kuralları sonucu gerekli yasal yükümlülükler, iş kazası ve meslek hastalıklarına ilişkin tüm sorumlulukları üstlenmektedirler. Buna ilişkin herhangi bir önleminiz var mıdır?